

Stanowisko Komitetu Nauk Geograficznych PAN w sprawie projektu ustawy z dnia 6 maja 2021 r. dotyczącego utworzenia tzw. "akademii praktycznych"

Komitet Nauk Geograficznych PAN, po zapoznaniu się z projektem ustawy (UD 201) z dnia 6 maja 2021 r. o zmianie ustawy – *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* z dnia 20 lipca 2018 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 i 619), **wyraża głęboką obawę** wobec zmian, które mają na celu umożliwienie uczelniom posiadającym status uczelni zawodowej, używającym nazwy "akademia praktyczna", prowadzenie studiów przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela, bez konieczności posiadania porozumienia (o współpracy przy prowadzeniu studiów) zawartego z uczelnią posiadającą osiągnięcia w działalności naukowej w dyscyplinie, do której jest przyporządkowany kierunek tych studiów.

Obawa ta wynika z troski o jakość polskiej edukacji geograficznej, która w dużej mierze wpływa na postawy młodych ludzi i ich funkcjonowanie w życiu społeczno-gospodarczym kraju. Proponowane zmiany będą miały długofalowe i bardzo niekorzystne skutki w zakresie przygotowywania fachowych kadr do wykonywania tak odpowiedzialnego zawodu, jakim jest profesja nauczyciela geografii.

Po pierwsze, ustawa nie nakłada na "akademie praktyczne" obowiązku prowadzenia badań naukowych w dyscyplinie, w ramach której odbywa się kształcenie nauczycieli. Oznacza to, że **kandydaci do zawodu nauczyciela nie będą mieli bezpośredniego kontaktu z procesem konstruowania aktualnej wiedzy naukowej**, co stanowi podstawę dobrego merytorycznego przygotowania. Brak zaplecza naukowego spowoduje obniżanie poziomu kształcenia nauczycieli i polskiej edukacji geograficznej, która prezentuje bardzo wysoką jakość, co potwierdzają wyniki egzaminów zewnętrznych, krajowych oraz międzynarodowych konkursów i olimpiad wiedzy geograficznej. **Aktualnie kandydaci do zawodu mogą odbyć rzetelne, uniwersyteckie nauczycielskie studia geograficzne w 14 ośrodkach w Polsce.** W każdym z nich prowadzone są badania naukowe i jest zatrudniona doświadczona kadra specjalistów. W każdym z tych ośrodków osoby zainteresowane studiami nauczycielskimi, mogą bez przeszkód podjąć studia wyższe. **Uczelnie te, wykorzystując posiadane zaplecze naukowe, kadrowe i materialne, są w stanie w pełni i kompleksowo zaspokoić potrzeby rynku pracy wymienione w uzasadnieniu projektu.**

Po drugie, ustawa nie zobowiązuje akademii praktycznych do zatrudniania specjalistów posiadających pełne kompetencje z zakresu kształcenia psychologiczno-pedagogicznego oraz dydaktycznego (dydaktyk przedmiotowych), którzy prowadziliby kształcenie w module profesjologicznym. Rodzi to **zdecydowane obawy o jakość zajęć specjalistycznych**, które mają wyposażyć kandydatów do zawodu w kompetencje dydaktyczne a te są kluczem do efektywnej pracy z uczniem. Oddanie tego komponentu przygotowania do zawodu osobom nie posiadającym dorobku naukowego i doświadczenia w kształceniu nauczycieli **uniemożliwia rzetelną realizację standardu kształcenia nauczycieli.** Niska jakość przygotowania do zawodu spowoduje niezadowalający poziom kształcenia przyszłych pokoleń i dalszy upadek prestiżu nauczycieli.

Po trzecie, ustawa zakłada niczym nie uzasadniony dualizm w zakresie wymogów stawianych "akademiom praktycznym" i uniwersytetom kształcącym nauczycieli. „Akademie praktyczne” będą

zobowiązane spełnić zdecydowanie mniej wymagań, aby móc kształcić nauczycieli, niż publiczne uniwersytety. Jest to niezrozumiałe faworyzowanie nowo tworzonych jednostek, w stosunku do państwowych uczelni z tradycją i statusem wielu pozytywnych akredytacji ich pracy naukowo-dydaktycznej. Prowadzi to nie tylko do marnotrawienia budowanego latami dorobku naukowego i potencjału kadrowego uczelni wyższych w zakresie kształcenia nauczycieli, ale do ich upadku.

Komitet Nauk Geograficznych PAN, biorąc pod uwagę powyższe przesłanki, zwraca się ze stanowczym, ale głęboko przemyślanym, postulatem odstąpienia od dalszego procedowania projektu ustawy ustawy (UD 201) z dnia 6 maja 2021 r. o zmianie ustawy – *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* z dnia 20 lipca 2018 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 i 619). Jednocześnie, jako naukowa reprezentacja polskich geografów, **deklarujemy wolę współpracy z Ministerstwem Edukacji i Nauki w zakresie wszelkich zmian dotyczących systemu edukacji geograficznej.**